

Warszawa, 24 października 2022 r.

RAPORT: FINANSE PUBLICZNE

PROF. STANISŁAW GOMUŁKA

minister finansów Gospodarczego Gabinetu Cieni BCC

W latach 1970-2005 wykładowca w London School of Economics and Political Sciences, University of London. oraz na kilku innych uniwersytetach w USA i Europie. Doradca kolejnych ministrów finansów Polski. Negocjator Polski z klubami Paryskim i Londyńskim w sprawie zmniejszenia polskiego długu zagranicznego i członek tzw. Grupy Strategicznej wicepremiera Balcerowicza. Konsultant m.in. OECD, Komisji Europejskiej ds. Europy Wschodniej oraz doradca MFW ds. Polski. wiceminister finansów w roku 2008. Od roku 2009. Główny Ekonomista BCC., a od roku 2013 także członek Polskiej Akademii Nauk.

☎ 609 556 506 ✉ stanislaw.gomulka@bcc.org.pl

REKOMENDACJE DLA RZĄDU

1. Najważniejsze jest zakończenie przed końcem 2023 wojny prawnej z UE, przez akceptację unijnych zasad praworządności. Pozwoli to pozyskać około 58 mld euro w formie dotacji i nisko oprocentowanych kredytów - do wydania w latach 2024-2026 na finansowanie lub współfinansowanie inwestycji publicznych i prywatnych w ramach KPO.
2. Minister finansów powinien zaproponować rządowi i parlamentowi działania na rzecz obniżenia w ryzyka inwestycyjnego dla przedsiębiorstw prywatnych, polskich i zagranicznych.
3. Minister finansów powinien blokować propozycje podatkowe zmniejszające (niskie teraz) inwestycje w środki trwałe i propozycje wydatkowe zwiększające (wysoką teraz) inflację.

OCENA POLITYKI RZĄDU W OBSZARZE FINANSÓW PUBLICZNYCH

W przyjętej przez Sejm ustawie o pomocy odbiorcom energii rząd zapisał (Art.49, punkt 4a), że spod reguły wydatkowej, stanowiącej ważny filar stabilności finansów publicznych, będą w latach 2022 i 2023 wyłączone: Fundusz Solidarnościowy i inne fundusze celowe, fundusze działające przy BGK, oraz Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. To krok ku rozmontowaniu tej reguły, w dodatku zrobiony jako nowelizacja do ustawy "energetycznej", zamiast oddzielnie przygotowanej przez MF.

- Propozycja podniesienia wydatków na obronę narodową z 2% PKB w roku 2022 do 5% PKB w roku 2023 i później oraz prognozowany wzrost kosztów obsługi długu publicznego z nieco ponad 1% PKB dotąd do około 5% PKB w roku 2023 oznaczają, że deficyt sektora finansów publicznych przekroczy w roku 2023 i później 4,5% PKB. (Projekt budżetu państwa na rok 2023 zakłada deficyt wg definicji unijnej 4,4% PKB. W ocenie grupy analitycznej ING deficyt ten może wynieść 7% PKB) Tym samym wzrośnie do niemal pewności ryzyko, że utrzyma się na wysokim poziomie koszt obsługi długu publicznego, a dług publiczny liczony według metodologii unijnej przekroczy w najbliższych latach konstytucyjny limit 60% PKB. To ryzyko rośnie także z tego powodu, że lata 2023-2024 są latami wyborczymi, z których kluczowe są wybory do parlamentu pod koniec roku 2023.
- Aby nie przekroczyć tego limitu może być konieczne jedno lub więcej z następujących działań: przejęcie aktywów OFE przez ZUS, wprowadzenie nowych podatków, obniżenie publicznych nakładów inwestycyjnych. Wreszcie powrót w wydatkach na obronę do poziomu około 2% PKB.
- Duży wpływ na finanse publiczne mają i będą nadal miały wydarzenia w obszarze inflacji oraz relacji Polski z UE, kształtowane do czasu wyborów pod koniec 2023 niemal całkowicie poza MF. Wysokie deficyty budżetowe w latach 2023-2024, gdyby miały miejsce, podtrzymają inflację oraz wysokie rentowności skarbowych papierów wartościowych, więc także wysoki koszt obsługi długu publicznego, co w sytuacji niskiego bezrobocia i wysokiej presji płacowej powinno zmusić RPP do dalszego, prawdopodobnie znacznego, podnoszenia stóp procentowych i/lub podniesienia rezerw obowiązkowych banków komercyjnych oraz oferty wysoko oprocentowanych obligacji NBP, co z kolei – jeśli takie działania będą miały miejsce - podniesie ryzyko spadku w najbliższych kilku kwartałach tempa wzrostu gospodarczego do poziomu bliskiego recesji lub wręcz recesji (Projekt budżetu na rok 2023 zakłada wzrost PKB o 1,7%, inflację na poziomie 9,8% i wzrost płac o 9,6%).

Jeśli jednak RPP i zarząd NBP nie zareagują znacznym zacieśnieniem polityki pieniężnej, to możliwe jest dalsze osłabienie złotego oraz utrzymanie inflacji CPI oraz PPI w trakcie roku 2023 na poziomie bliskim 20%, z ryzykiem nawet znacznego przekroczenia tego poziomu. W takim przypadku poprawa sytuacji makroekonomicznej w obszarze inflacji, finansów publicznych i wzrostu gospodarczego mogłaby mieć miejsce dopiero w latach 2024-2025, ale nadal pod warunkiem porozumienia z UE w kwestii praworzędności i KPO.

Kontakt:

Mirosław Kasprzak
Rzecznik BCC
 608 529 504
 miroslaw.kasprzak@bcc.pl

Gospodarczy Gabinet Cieni Business Centre Club to think tank powołany w kwietniu 2012 r., aby wspierać działania prorozwojowe władz publicznych, monitorować prace resortów kluczowych dla przedsiębiorczości, rekomendować zmiany sprzyjające rozwojowi kraju, wzrostowi gospodarczemu i konkurencyjności polskich firm. W skład GGC BCC wchodzić wybitni ekonomiści, z których wielu piastowało w przeszłości funkcje publiczne [lista poniżej]. Więcej informacji: <http://www.bcc.org.pl/Gospodarczy-Gabinet-Cieni.4241.0.html>